

Valtakunnallista kehittämistyötä AUNE-ohjelmassa ja jatkossa

16.10.2019

JARI KARPPINEN

JARI.KARPPINEN@AVAINVAKI.FI

WWW.ASUNTOENSIN.FI

Erilaisia lähestymistapoja tukea osallisuutta sekä mahdollistaa ja turvata asuminen

- Yli 40 erillisrahoitteista hanketta, keskeisimmät rahoittajat STEA, AMIF, ESR ja valtio
- Olisi hienoa esitellä kaikki hankkeet...
- Koordinoivia hankkeita, arjen toimintaa kehittäviä hankkeita, koulutushankkeita, selvityshankkeita, käynnistämishankkeita, vaikuttamishankkeita jne.
- Kehittämistyö osana vakiintunutta toimintaa on tärkeä osa kehittämistä!

*”**Yhteiskehittämisen** tavoitteena on varmistaa, että toimenpiteiden kannalta kaikki keskeiset tahot ovat mukana, synnyttää luottamusta, osaamista ja **yhteistä oppimista** sekä rakentaa kokonaisuus, jossa yksittäiset hankkeet eivät ole irrallisia, vaan toimivat keskinäisessä vuorovaikutuksessa ja vahvistavat toisiaan ongelmien ratkaisemisessa. (AUNE periaatepäätös)*

”Yhteiskehittämisen taika on mielestäni siinä, että se murentaa asiantuntijuuden korkean korokkeen ja pakottaa alas ruohonjuurelle.” (Anita Ahlstrand)

Valtakunnallisten hankkeiden tuloksia ja vaikutuksia

- ❑ AUNE Verkostokehittäjät -hanke 2016-2019
- ❑ Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntastrategiat – varhainen välittäminen, osallisuus ja asumisen tuki -hanke (AKU) 2016-2019
- ❑ Rikosseuraamuslaitoksen asunnottomuuden ennaltaehkäisyhanke (RISEn AUNE) 2016-2019
- ❑ Arjen mielekkään toiminnan kehittäminen asunnottomien asumispalveluissa -hanke (Toimekas) 2017-2019
- ❑ Vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen -kokeiluhanke (ASTA) 2018-2020

Verkostokehittäjät -hanke

Toimintaympäristönä koko ohjelmatoimijoiden kenttä

Keskeiset tulokset:

- Kansallinen ja avoin **yhteiskehittämisen** periaatteella toimiva asunto ensin -työn edistämisen **kehittäjäverkosto**
- Yhteiskehittämisen **vakiintuneet menetelmät** asunto ensin -työhön (koulutukset, pilotit, asunto ensin.fi jne.)
- Jatkuvan kehittämisen **ideologia** ja oppimisen kulttuuri yhteistyöverkostoon

Keskeiset vaikutukset:

- Toimijoiden keskinäinen verkostoituminen ja **verkostoissa oppiminen** valtakunnallisesti ja alueellisesti
- Asunnottomuustyöhön osallistuvien organisaatioiden oppiminen ja **asunto ensin -periaatteen** kehittyminen
- Asumissosiaalisen työn tiedon, ymmärryksen ja **osaamisen lisääntyminen** sekä asunto ensin-periaatteen leviäminen

AKU -hanke

Toimintaympäristönä hankekaupungit

Keskeiset tulokset:

- Ennaltaehkäisevät **asunnottomuussuunnitelmat** kuuteen kaupunkiin
- Asumissosiaalisen työn **teemapäivät ja koulutukset** hankekaupungeissa
- Asunnottomuustyön kokemusasiantuntijuuden **toimintamallien** kehittäminen kaupunkeihin
- **Asuminen puheeksi** -toimintamalli
- Uusien asumissosiaalisen työn toimintatapojen **pilotointi**

Keskeiset vaikutukset:

- Ennaltaehkäisevä asunnottomuustyö osaksi hankekaupunkien **strategista suunnittelua**
- Ennaltaehkäisevän asunnottomuustyön ymmärryksen ja **osaamisen lisääntyminen** kaupungeissa
- Asunnottomuustyön **kokemusasiantuntijuuden vahvistuminen** hankekaupunkien palveluissa

RISEn AUNE-hanke

Toimintaympäristönä rikosseuraamusala

Keskeiset tulokset:

- Rikostaustaisen asunnottomuuspolut **näkyväksi**
- Yhteiskehittämisen monialainen sitoutunut **verkosto** ja nettipohjainen yhteyshenkilöstötietopankki
- Asumisosiaalisen työn **koulutuskokonaisuus** rikosseuraamusalan henkilöstölle sekä asumissosiaalisen työn teemapäivät ja koulutukset
- Kokemusasiantuntijuuden **hyödyntämisen tapoja** rikosseuraamusalan työhön
- Rikosseuraamusalan asumisen tuen prosessikuvaus ja asunnottomana vapautuvien **tilastoinnin toimintatavat**
- Yksikkö- ja aluekohtaiset asunnottomuuden ehkäisyn **työsuunnitelmat**

Keskeiset vaikutukset:

- Ennaltaehkäisevä asunnottomuustyö osaksi yksiköiden ja alueiden **strategista suunnittelua**
- Asumisosiaalisen työn osaaminen Rikosseuraamuslaitoksen yhdeksi koulutusalueeksi ja asumissosiaalisen työn **osaamisen vahvistuminen**
- Kokemusasiantuntijuuden vahvistuminen rikosseuraamusalan asunnottomuustyössä

ASTA -hanke

Toimintaympäristönä talous-, velka- ja asumisasioita yhdessä työstävien toimijoiden verkosto

Keskeiset tulokset:

- Osahankkeiden käynnistäminen ja keskeisten **verkostojen kokoaminen**
- **Koulutukset ja tiedotus** talous- ja velka-asioihin liittyvän tietotaidon vahvistamiseksi hankeorganisaation sisällä, sekä yhteistyöverkostoissa
- Toimivien ennaltaehkäisevien asiakastyön prosessien löytäminen ja kuvaaminen (esim. **talous puheeksi** -toimintamalli)
- Todennettu tarve vuokravelkatilanteiden jatkoseurannalle ja talouden suunnittelulle asiakastyössä

Keskeiset vaikutukset:

- **Talous- ja velka-asioden osaamisen lisääntyminen** hankeorganisaatiossa ja yhteistyöverkostoissa

TOIMEKAS -hanke

Toimintaympäristönä arjen mielekästä toimintaa tuottavat asumispalvelujen tarjoajat

Keskeiset tulokset:

- Asunnottomien asumispalveluiden **keskinäisen yhteistyön lisääntyminen** ja jäsentyminen arjen mielekkään toiminnan toteutuksessa
- **Ratkaisuja** asukkaiden toimintaan osallistumista estäville ja edistäville tekijöille (esim. kannustinloukut, velat, karenssit ja niiden purkumahdollisuudet) ja asukkaiden kouluttautumis- ja työllisyyspolut mahdollisiksi
- **Kokemusasiantuntijuuden** toimintamallien jalostaminen asunnottomien palveluihin

Keskeiset vaikutukset:

- Sosiaalisen kuntoutuksen **toiminnallinen kokonaisuus** asunnottomien asumispalveluihin
- Asukkaiden **mielekkäämpi** arki
- Asukkaiden myönteisten sosiaalisten suhteiden vahvistuminen ja **asumisen onnistuminen**

Nousevat jatkotyön teemat:

- Monialaisen sidosryhmäyhteistyön vahvistaminen ja yhteiskehittämisen kulttuurin juurruttaminen
- Asunto ensin -työorientaation laajentaminen (maantieteellisesti ja toimialakohtaisesti)
- Koordinaatiotyön varmistaminen (valtakunnantaso, kuntayhtymä-/kaupunkitaso, toimialataso)
- Strategisen suunnittelun vahvistaminen (kaupungit, kuntayhtymät, valtio)
- Asumissosiaalisen työn osaamisen vahvistaminen
- Liikkuvan tuen ja matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen
- Vertaisuus voimavaraksi, asukas-työntekijä työparityöskentelyn jalostaminen
- Arjen mielekkään toiminnan mahdollisuuksien lisääminen
- Pysyvät toimintamallit talous- ja velkaongelmien ja niistä johtuvien asumisen ongelmien ennaltaehkäisyyn

HIMA & STRADA

"20 vuoden jälkeen oon vihdoon löytänyt jotain, mikä kiinnostaa mua aidosti."

"Tää toiminta on lisänny itsetuottamusta. Yhteiskunnallisen vaikuttamisen kautta olen saanut varmuutta oman arjen rakentamiseen"

"Mulle on sanottu aina, että en oo kuntoutettavissa, mulle ei oo löytynyt mitään toimintaa tai paikkaa. Tää on ainoa toiminta, johon mä oikeastaan jaksan lähteä aamuisin."

"En oikein ollu hoidosta pääsyn jälkeen työkykyinen. Epäilytti paljon, että pystyynkö enää mihinkään. Nyt koen tekeväni jotain todella merkittävää, se on eheyttänyt mua."

**HIMA &
STRADA**
HIMASTRADA.FI

Kalliola

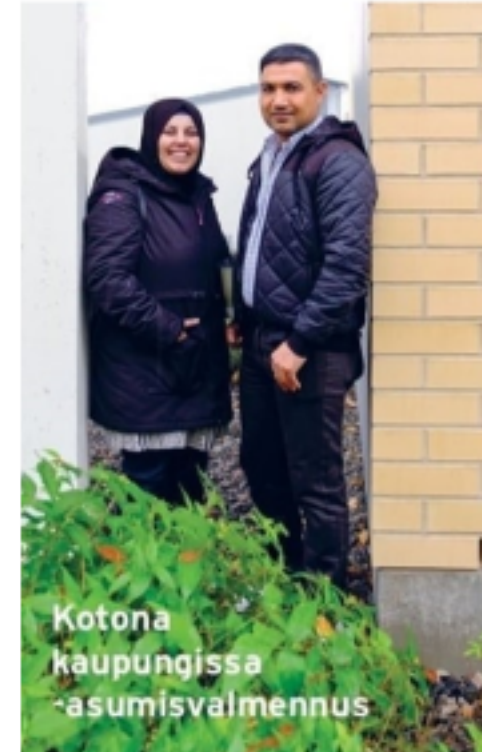

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

Kotona kaupungissa -hanke

- Hanke käynnissä 28.2.2017-31.12.2019
- Asumisvalmennusta pakolaistaustaisille nuorille ja lapsiperheille:
 - infotapaaminen, ryhmätapaamisia sekä yksilötapaamisia / kotikäyntejä
 - kohderyhmänä kotoutumisen alkuvaiheessa olevat asiakkaat Espoossa ja Oulussa
 - asumisvalmennusmalli hyödynnettävissä myös muille kohderyhmille
- Tavoitteena tiedon lisääminen ja asumisen taitojen vahvistaminen
→ ennaltaehkäistään asunnottomuutta ja muita asumisen ongelmia
- Asumisen asioissa ohjaaminen on tärkeä osa kotoutumisen tukea
- Palautteiden perusteella asiakkaat ovat kokeneet saamansa tiedot ja ohjauksen hyödylliseksi, sekä itsensä merkityksellisiksi

espoon
asunnot

NAL
PALVELUT

OSNa
Oulun Seudun Nuorisoseurayhdistys ry

PYÖRÖVESTAULOS

TOISTUVIA VANKEUSRANGAISTUKSIA
SUORITTAVIEN TUKEMINEN EROON
RIKOSKIERTEESTÄ

Asumisturvallisuuskoulutukset

HUONEISTOTURVAVAKUUTUS

LÄHITAPIOLA

 ViaDia
PIRKANMAA

NUOLI

NUORTEN KOHTAAMIS-
JA TUKEPISTE

Kehittämistyö kannattaa

- Uusia **rakenteita** ja toimintatapoja
- Hankkeissa kehitettyjä toimintamalleja otettu **osaksi perustyötä**
- Useat hankkeet saaneet STEA Ak-avustuksen ja toiminta **vakiintunut**
- Uusia asunnottomuuden poistamiseen tähtääviä hankkeita käynnistynyt ja uusia avustushakemuksia jätetty
- Yhteiskehittämisestä ja koordinaatiosta **myönteistä palautetta**:
 - ”Koordinaatio raamittaa ja strukturoi – pakottaa toimijat määrittämään tarkemmin tehtävänsä”
 - ”Päällekkäisyydet pois - oma tontti löytyi”
 - ”Eri tekemisen tasot keskustelevat”
 - ”Mandaatti toimia - uskottavuus kun on osa isompaa kokonaisuutta”
- Asunnottomia vähemmän kuin koskaan aikaisemmin!

Asunnottomuus ohjelmien ulkoinen arviointi

Asunnottomuuden ehkäisy ja poistaminen eivät ole vielä vakiintuneet riittävästi kuntien toimintaan.

➡ **Suosituksia**, joita voidaan hyödyntää asunnottomuustyön suuntaamisessa sekä sen vakiinnuttamisessa kuntien ja mahdollisten maakuntien jatkuvaksi toiminnaksi.

- Asunnottomuuden **käsitteiden** ja **tilastoinnin** kehittäminen
- Asunnottomuusriskin **puheeksi ottamista** tulee lisätä
- Pk-seudulle yhden luukun periaatteella toimivia palvelupisteitä
- vuokra-asukkaiden **asukasvalintaohjeistusta** koskevaa tiedotusta lisättävä
- AE-periaatetta tulee kehittää ja levittää sekä toteuttamistapoja yhdenmukaistaa
- Asunnottomuustyöhön liittyvät **yhteistyörakenteet** tulee vakinaistaa
- Asunnottomuuden poistaminen ja ehkäisy mukaan suurimpien kaupunkien toimintasuunnitelmiin ja strategioihin
- Asunnottomuuden ehkäisy kirjataan myös muihin valtakunnallisiin ohjelmiin
- Asunnottomuuden näkökulma tulee huomioida osana yhteiskunnallisten päätösten **sosiaalisten vaikutusten arviointia**

Hallitusohjelma

***Puolitetaan
asunnottomuus
vaalikaudessa ja
poistetaan
asunnottomuus
vuoteen 2027 mennessä!***

Millä toimenpiteillä tavoite saavutetaan?

Asunto ensin-periaatteesta pidetään kiinni

Erityistä huomioita **ennaltaehkäisyyn**, painopistealueena nuoret ja maahanmuuttajat

Yhteistyöohjelma vuosina 2020-2023

- Päävastuu YM, osavastuu STM
- Käynnistys 6/2020
- Valtion kehittämisavustus vuosille 2020-2021 3,3 M€/v eli yhteensä 6,6 M€
- Info-tilaisuus kaupungeille loppuvuodesta 2019

Asunnottomuuden **tilastoinnin** kehittäminen.

Asumisneuvonta lakisääteiseksi

Asumisneuvonnan lakisääteiseksi kaikissa
asuinmuodoissa muuttava HE 12/2020 (STM)

Perusteltu ja tärkeä päätös, jonka toteuttamiseen
liittyy myös muutamia huolia:

- Asumisneuvontatyön **käsite** kaipaa selkiyttämistä
- Miten turvataan asumisneuvontatyön **moninaisuus** lakivalmisteluprosessissa?
- Miten turvataan **järjestöissä** tehtävän STEA-avusteisen asumisneuvontatyön jatkuminen (täydentävä rooli)?

Selvitys järjestöissä tehtävästä asumisneuvontatyöstä
käynnissä.

Ja paljon
muuta
tärkeää...

Asuntopolitiikan kahdeksan vuoden
kehittämisohjelma

MAL-sopimusmenettelyn laajentaminen

Pitkän korkotuen tukijärjestelmän uudistaminen

Investointiavustusten alin tukiluokka 10% ->15%
(Nuoriso- ja opiskelija-asunnot)

Poikkihallinnollinen lähiöohjelma

Kestävän kehityksen kaupunkiohjelma

Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelma

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma

Asunto ensin 2.0 muutoslaboratorio

Mahdollisia tulevaisuuden keihäänkärkiä:

1. Vaativimpien, usein aggressiivisten ja asumisratkaisuihin toistuvasti epäonnistuneiden asiakkaiden asuminen ja palvelut; työtavat heidän kanssaan toimimiseen (ns. "20 %")
2. Arjen mielekäs tekeminen, osallisuus ja yhteisöihin integroituminen (asumisyksiköt, hajautettu asuminen ja uudet yhteisölliset asumisen ratkaisut)
3. Asunnottomuuden riskien varhainen tunnistaminen ja ennaltaehkäisevät palvelut (asuminen puheeksi, ohjaamot jne.)
4. Talous- ja velkaongelmat ja asumisen turva (KELA yhteistyö jne.)
5. Mielenterveys- päihde- ja asumispalvelujen integraatio asunto ensin-periaatteen pohjalta (monialaiset liikkuvat tiimit FACT jne.)
6. Asuntoyhtiöiden aktivointi asunnottomuuden hoitoon (erityisesti kunnalliset vuokraloyhtiöt)
7. Asumissosiaalinen työ kuntien/kuntayhtymien rakenteisiin

***Miten varmistamme yhteiskehittämisen
perinteen jatkumisen!***

KESÄ MERELLÄ!

<https://www.youtube.com/watch?v=xqGkAY7vwwQ>

”En todellakaan olisi ikinä voinut kuvitella miten tärkeitä purjehdukset ja Meriheimo tulisi olemaan minulle. Se yhteinen arki, missä sain olla mukana antaa minulle vieläkin energiaa ja tsemppiä jaksaa, kun oma arki tuntuu yksinäiseltä ja vaikealta. Purjehdus teki minusta meriheimolaisen ja se yhteiskuuluvuuden tunne on ollut tärkeä minulle tänä syksynä, kun olen aloittanut koulun missä varsinkin alussa tunsin itseni aika yksinäiseksi.”

Y-SÄÄTIÖ

Seurannan toteutus

Asiakaskohtaiset seurantatiedot:

- Palveluntuottajat syöttävät tiedot järjestelmään 15.11 mennessä
- Täytetään arvio vuoden lopun tilanteesta
- Koonti marraskuun loppuun mennessä
- Loppuraporttiin yhteenveto

Kaupunkikohtaiset seurantatiedot

- Linkki lomakkeeseen toimitetaan yhteyshenkilöille marraskuun alussa
- DL marraskuun lopulla
- Täytetään arvio vuoden lopun tilanteesta
- Perinteiset seurantatietojen lisäksi keskeiset tulokset ja haasteet
- Loppuraporttiin yhteenveto

Loppuraportti tavoite saada valmiiksi vuodenvaihteessa.

KIITOS!